

Polska 2050
Klub Parlamentarny

Klub Parlamentarny Polska 2050
ul. Wiejska 4/6/8
00-489 Warszawa
tel. 226942912
e-mail: kp-polska2050@kluby.sejm.pl
REGON: 526953069
NIP: 7011174948

Warszawa, dn. 4.12.2025 r.

Przewodniczący
Klubu Parlamentarnego
Polska 2050

RPW/40474/2025 – 1P

EZD RP KS
(GMS – WSU)
Data rejestracji: 2025 – 12 – 04
Data wpływu: 2025 – 12 – 04

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy

o zmianie ustawy o ochronie przyrody

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią posłankę Ewę Szymanowską.

Z wyrazami szacunku

Paweł Śliz

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. **SP5-III.020.390.2025**

Data wpływu **04.12.2025**

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o ochronie przyrody

Art. 1. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 61 w ust. 3 po wyrazach „o których mowa w art. 4 i art. 5 rozporządzenia Rady 338/97” dodaje się wyrazy „, z zastrzeżeniem art. 61a”;

2) po art. 61 dodaje się art. 61a w brzmieniu:

„Art. 61a. 1. Określa się następujące okazy gatunków zwierząt, których wprowadzenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zabronione:

1) gatunki określone w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97;

2) następujące gatunki określone w załączniku B do rozporządzenia Rady 338/97:

a) Słoń afrykański (*Loxodonta africana*),

b) Lew afrykański (*Panthera leo*),

c) Żyrafa (*Giraffa camelopardalis*),

d) Nosorożec biały południowy (*Ceratotherium simum simum*).

2. Na przywóz gatunków, o których mowa w ust. 1, nie wydaje się zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do ogrodów zoologicznych oraz do instytucji naukowych, o których mowa w art. 63.”;

3) po art. 128a dodaje się art. 128b w brzmieniu:

„Art. 128b. Kto wprowadza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazy gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.”;

4) w art. 129 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W razie ukarania za wykroczenie określone w art. 127 albo w art. 131 lub skazania za przestępstwo określone w art. 127a, art. 128, art. 128a albo w art. 128b sąd może orzec:”.

Art. 2. Do postępowań dotyczących wydania zezwoleń, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem zmiany ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody jest ochrona okazów gatunków wymienionych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz.U.UE.L z 1997 r. Nr 61 poz. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem Rady 338/97” oraz wymienionych okazów gatunków z załącznika B do rozporządzenia Rady 338/97, tj. słonia afrykańskiego (*Loxodonta africana*), lwa afrykańskiego (*Panthera leo*), żyrafy (*Giraffa camelopardalis*) oraz nosorożca białego południowego (*Ceratotherium simum simum*).

W obecnym stanie prawnym w Polsce nie ma całkowitego zakazu importu okazów gatunków zagrożonych wyginięciem.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady 338/97, gatunki wymienione w załączniku A to gatunki, którym grozi wyginięcie lub gatunki rzadkie, których przetrwaniu może zagrozić jakiegokolwiek poziom handlu nimi. Gatunki objęte załącznikiem B to przede wszystkim gatunki będące przedmiotem handlu międzynarodowego na poziomie, który może być niezgodny z możliwością ich przeżycia lub z zachowaniem całej populacji na poziomie zgodnym z rolą gatunku w ekosystemach, w których występuje. Populacje wymienionych gatunków zwierząt są już narażone na wyginięcie, doświadczają spadku populacji, utraty siedlisk i kurczenia się ich zasięgu, a pozostawanie obiektem polowań na trofea wywiera na nie dodatkową, intensywną presję.

Polowania prowadzone w celu pozyskania trofeów wpływają nie tylko na poszczególne osobniki, ale i wywierają negatywny i długotrwały wpływ na dynamikę populacyjną i przetrwanie gatunku. Badania wykazują, że polowanie dla trofeów może potęgować naturalną śmiertelność. Z tego też względu, nawet niskie wskaźniki odławiania mogą wywierać destrukcyjny wpływ na populacje. Naukowcy zalecają uwzględnianie nie tylko liczby eliminowanych z populacji osobników, ale także ogólnego, znacznego wpływu, jaki usunięcie nawet pojedynczego osobnika ma dla całej populacji i jej przyszłego wzrostu.

Polowania dla trofeów mają na celu zabijanie zwierząt w celu eksponowania całości lub części ich ciał (np. głów, skór, pazurów, zębów, ciosów, rogów itp.). Uczestnicy takich polowań dążą do zabicia największego przedstawiciela danego gatunku albo największej liczby osobników danego gatunku lub też do uśmiercenia zwierzęcia wyróżniającego się imponującymi cechami biologicznymi, w celu dodania go do swojej kolekcji.

Polujący dla trofeów często za cel obierają najsilniejsze i największe zwierzęta, przykładowo: słonie z najbardziej imponującymi ciosami, lwy z największymi i najciemniejszymi grzywami, nosorożce z najbardziej rozwiniętymi rogami. Są to często osobniki dorosłe, w wieku rozrodczym, niezbędne dla utrzymania dobrostanu i stabilności całych ekosystemów, w których żyją.

Polowania dla trofeów skutkują również zmianą struktury wiekowej i płciowej populacji, zmniejszonymi wskaźnikami reprodukcji, zaburzeniem struktur społecznych, zmianami zachowania, modyfikacjami struktury genetycznej.

Istotna jest również nienaturalna selekcja dokonywana przez polujących, co negatywnie wpływa nie tylko na poszczególne osobniki, ale także na dynamikę populacyjną i przetrwanie gatunku. Takie wybiórcze polowania powodują zmniejszenie średniej masy ciała osobników, przyspieszone dojrzewanie płciowe, zmianę sposobów rozprzestrzenienia populacji oraz inne zmiany fizyczne i behawioralne wśród innych osobników. Przykładowo tylko wskazać należy, że po zabiciu lwa, będącego dominującym przedstawicielem stada reszta stada staje się narażona na ataki ze strony innych samców dążących do przejęcia panowania w stadzie.

Osoby polujące dla trofeów nie troszczą się o dobrostan zabijanych przez nich zwierząt stosowane są drastyczne i nieetyczne metody polowań. Postrzelone zwierzęta często nie umierają od razu i są skazywane na długie godziny agonii.

Co więcej, decyzje w zakresie limitów polowań lub restrykcje dotyczące stref i sezonów łowieckich często nie są oparte na danych naukowych, lecz dyktowane przez lokalnych myśliwych lub organizacje myśliwskie i chęć zysku, opierają się na zawyżonych danych dotyczących liczebności populacji. Polowania na dzikie gatunki mają wpływ nie tylko na istniejące populacje, ale również na kolejne pokolenia zwierząt i ich zdolność przetrwania. Z tych względów gatunki zagrożone wyginięciem powinny zostać objęte bardziej rygorystycznymi przepisami.

Rozporządzenie Rady 338/97 określa minimalny poziom zapewnienia przez państwa członkowskie ochrony dla gatunków zagrożonych wyginięciem. Jednocześnie, co istotne, przepisy rozporządzenia Rady 338/97 pozwalają na wprowadzenie lub stosowanie wszelkich bardziej rygorystycznych środków przez Państwa Członkowskie, w szczególności w odniesieniu do posiadania okazów gatunków objętych niniejszym rozporządzeniem. Ustanowienie proponowanego zakazu nie będzie również stało w sprzeczności z celami, zasadami i postanowieniami Konwencji.

Głównymi krajami eksportującymi trofea do UE są Namibia, Republika Południowej Afryki i Kanada. Zebra górska Hartmanna, pawian niedźwiedzi, niedźwiedź czarny, niedźwiedź brunatny, słoń afrykański i lew afrykański należą do najczęściej importowanych do Europy. Biorąc pod uwagę obecnie funkcjonującą praktykę organizowanych poza granicami Polski wyjazdów mających na celu pozyskanie trofeów z dzikich zwierząt i import ich do Polski – tylko w latach 2014–2024 do Polski przywieziono ponad 1500 trofeów pozyskanych gatunków zwierząt chronionych na mocy Konwencji CITES, w roku 2022 – 171, w roku 2023 – 127, w roku 2024 – 149¹ - zasadne jest zatem wprowadzenie zakazu importu (wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) trofeów myśliwskich wymienionych gatunków.

¹ Źródło: Baza danych CITES, ostatnia aktualizacja: 14 października 2025 r.

Zgodnie z art. 191 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) unijna polityka ochrony środowiska musi być oparta na zasadzie ostrożności. Zgodnie z tą zasadą, gdy zachodzi podejrzenie ryzyka spowodowania szkody dla społeczeństwa lub środowiska przez dane działanie lub politykę, przy braku dowodów naukowych, że to działanie lub polityka są szkodliwe, ciężar dowodu, że są one nieszkodliwe, spoczywa na podmiotach podejmujących te działania lub prowadzących tę politykę. Zasada ma na celu zapewnienie wyższego poziomu ochrony środowiska dzięki podejmowaniu decyzji o charakterze zapobiegawczym w przypadku ryzyka. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zasada ostrożności ma zastosowanie między innymi do interpretacji i stosowania unijnego dorobku prawnego dotyczącego środowiska, a zatem również do interpretacji i stosowania rozporządzenia 338/97. Państwa członkowskie powinny stosować zasadę ostrożnościową w ramach przysługującego im zakresu swobodnego uznania zgodnie z rozporządzeniem Rady 338/97. W tym względzie powinny one odnieść się do komunikatu Komisji z dnia 2 lutego 2000 r. w sprawie zasady ostrożności, w którym wymieniono okoliczności konieczne dla jej prawidłowego stosowania.

Biorąc pod uwagę fakt, że bezpośrednia eksploatacja przyrody, w tym polowania, jest drugą w kolejności przyczyną pogłębiającego się kryzysu bioróżnorodności, a same polowania dla trofeów stwarzają znaczące ryzyko dla przetrwania zagrożonych i narażonych na wyginięcie gatunków dzikich zwierząt zasadne jest podjęcie działań o charakterze legislacyjnym. Obecnie, aby sprowadzić do UE okazy gatunków zagrożonych wyginięciem wykorzystywane są np. odstępstwa dotyczące wwozu dóbr osobistych. Istnieje pilna potrzeba zastosowania szybkich i skutecznych środków, również prawnych, aby zapobiec temu procederowi. Prace dotyczące ograniczenia wwozu kolejnych okazów gatunków zagrożonych wyginięciem są prowadzone w wielu krajach UE, w szczególności takie działania zostały podjęte w Belgii, gdzie Parlament podjął rezolucję wzywającą rząd do natychmiastowego zakończenia wydawania pozwoleń na import trofeów dla niektórych zagrożonych i ginących gatunków.

Projekt obejmuje kryminalizację czynu w postaci wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1. Penalizując to zachowanie uznano, że będzie stanowić przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Przyjęty rodzaj i wymiar kary przewidzianej za to przestępstwo odpowiada karygodności takiego czynu, kwalifikując go przy tym jako występki.

W związku z penalizacją wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów określonych gatunków zwierząt, projekt stanowi, że na ich przywóz nie wydaje się zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97.

Zgodnie z projektem wyłączone z opisanych wyżej przepisów będą ogrody zoologiczne oraz instytucje naukowe, o których mowa w art. 63 ustawy.

Projekt, kryminalizując wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów

określonych gatunków zwierząt nie wprowadza rozróżnienia pomiędzy zwierzętami żywymi oraz martwymi. Mając na względzie celowość projektowanych przepisów, wprowadzenie zakazu przywozu również żywych okazów określonych gatunków zwierząt jest konieczne, aby zminimalizować ryzyko obchodzenia przepisów ustawy poprzez przywóz zwierząt żywych.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o zmianie ustawy o ochronie przyrody

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Pani Poseł Ewa Szymanowska

I. Część wstępna

[1] Zwięźły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

W obecnym stanie prawnym, korzystając z minimalnych gwarancji, które zapewnia rozporządzenie Rady 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz.U.UE.L z 1997 r. Nr 61 poz. 1 z późn. zm.), w Polsce nie ma całkowitego zakazu importu okazów gatunków zagrożonych wyginięciem. Nasila się zjawisko polowania na trofea. Polowania dla trofeów ma na celu zabijanie zwierząt w celu eksponowania całości lub części ich ciał (np. głów, skór, pazurów, zębów, ciosów, rogów itp.). Uczestnicy takich polowań dążą do zabicia największego przedstawiciela danego gatunku albo największej liczby osobników danego gatunku lub też do uśmiercenia zwierzęcia wyróżniającego się imponującymi cechami biologicznymi, w celu dodania go do swojej kolekcji.

Polujący dla trofeów często za cel obierają najsilniejsze i największe zwierzęta, przykładowo: słonie z najbardziej imponującymi ciosami, lwy z największymi i najciemniejszymi grzywami, nosorożce z najbardziej rozwiniętymi rogami. Są to często osobniki dorosłe, w wieku rozrodczym, niezbędne dla utrzymania dobrostanu i stabilności całych ekosystemów, w których żyją. Polowania wywołują negatywne skutki dla całego ekosystemu.

Celem zmiany ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody jest ochrona okazów gatunków wymienionych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97 oraz wymienionych okazów gatunków z załącznika B do rozporządzenia Rady 338/97, tj. słonia afrykańskiego (*Loxodonta africana*), lwa afrykańskiego (*Panthera leo*), żyrafy (*Giraffa camelopardalis*) oraz nosorożca białego południowego (*Ceratotherium simum simum*).

Gatunki wymienione w załączniku A to gatunki, którym grozi wyginięcie lub gatunki rzadkie, których przetrwaniu może zagrozić jakiegokolwiek poziom handlu nimi. Gatunki objęte załącznikiem B to przede wszystkim gatunki będące przedmiotem handlu międzynarodowego na poziomie, który może być niezgodny z możliwością ich przeżycia lub z zachowaniem całej populacji na poziomie zgodnym z rolą gatunku w ekosystemach, w których występuje. Populacje wymienionych gatunków zwierząt są już narażone na wyginięcie, doświadczają spadku populacji, utraty siedlisk i kurczenia się ich zasięgu, a pozostawianie obiektem polowań na trofea wywiera na nie dodatkową, intensywną presję.

Projekt obejmuje kryminalizację czynu w postaci wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1. Penalizując to zachowanie uznano, że będzie stanowić przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do

lat 5. Przyjęty rodzaj i wymiar kary przewidzianej za to przestępstwo odpowiada karygodności takiego czynu, kwalifikując go przy tym jako występki.
W związku z penalizacją wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów określonych gatunków zwierząt, projekt stanowi, że na ich przywóz nie wydaje się zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97.
Zgodnie z projektem wyłączone z opisanych wyżej przepisów będą ogrody zoologiczne oraz instytucje naukowe, o których mowa w art. 63 ustawy.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Zapewnienie skutecznej walki z zabijaniem zwierząt dla celów pozyskania trofeów możliwe jest tylko na drodze ustawowej poprzez wyłączenie możliwości wydawania zezwoleń na przywóz trofeów do Polski. Sankcja karna jest jedyną drogą do zapewnienia skuteczności wprowadzanych rozwiązań.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt przewiduje zakaz wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów określonych gatunków zwierząt co obejmuje zarówno zwierzęta żywe jak i martwe.
Naruszenie zakazów stanowi czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Wejście w życie przepisów umożliwi zachowanie ekosystemów zwierząt dla przyszłych pokoleń poprzez ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem.
Projekt wywoła pozytywne skutki społeczne w postaci zaniechania zabijania zwierząt dla celów rozrywki. Przyroda to nasze wspólne dziedzictwo i zobowiązanie do zapewnienia ciągłości gatunkowej.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Ustawa nie wywoła skutków gospodarczych

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt nie pociąga za sobą obciążenia dla budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Nie dotyczy

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Lista posłanek i posłów X kadencji Sejmu RP popierających
projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody

lp.	imię i nazwisko	nr legitymacji	podpis	lp.	imię i nazwisko	nr legitymacji	podpis
1.	Buczyńska Agnieszka	36		17.	Okuła Barbara	271	
2.	Burkiewicz Elżbieta	39		18.	Oliwiecka Barbara	272	
3.	Cwalina- Śliwowska Żaneta	53		19.	Osmalak Łukasz	276	
4.	Ćwik Sławomir	63		20.	Petru Ryszard	286	
5.	Gomoła Adam	106		21.	Pietrykowski Norbert	292	
6.	Górniewicz Piotr	112		22.	Romowicz Bartosz	312	
7.	Gramatyka Michał	117		23.	Schädler Ewa	327	
8.	Hennig- Kloska Paulina	128		24.	Skonieczka Marcin	341	
9.	Hołownia Bożenna	470		25.	Strach Piotr	358	
10.	Hołownia Szymon	133		26.	Suchoń Mirosław	359	
11.	Kasprzyk Rafał	158		27.	Szymanowska Ewa	376	
12.	Komarewicz Rafał	171		28.	Śliz Paweł	382	
13.	Leo Aleksandra	211		29.	Tomczak Wioleta	391	
14.	Luboński Adam	219		30.	Wnuk Kamil	430	
15.	Mucha Joanna	252		31.	Zalewski Paweł	441	
16.	Nowak Maja	264					